

od 1657 do 1772 pod władaniem Branderburgii (lenno Polski)

Burmistrzowie Miasta

1657 - 1662 Moldenhauer

1663 Zielke

1684 - 1688 Georg Bunke

1688 - 1712 Nikolaus Lars

Wahl

Corssen

Bunke

1713 Gottfried Laars

1657 - Król Jan Kazimierz, dążąc do rozerwania przymierza Brandenburgii ze Szwedami, mocą układu w Welawie oddał Fryderykowi Wilhelmowi, elektorowi brandenburskiemu, powiat łęborski w lenno z obowiązkiem składania z nich hołdu Koronie. Hołdy były traktowane jako formalność. Za panowania Sasów zaniechano ich w ogóle.

1662 - Margrabia brandenburski Fryderyk Wilhelm przedstawił projekt wybudowania w Łebie portu handlowego. Z powodu oczekiwanych wysokich kosztów przedsięwzięcia i usytuowanie Łeby na gospodarczo mało aktywnym terenie, został on jednak już wkrótce zarzucony.

- zachowały się dokumenty stwierdzające zagrożenie miasta Łeby ze strony zbliżających się od zachodu lotnych piasków

1682 - 10 lipca rozpętała się nad miastem silna burza. Od uderzenia pioruna zapalił się dach kościoła. Kościół oraz 30 domostw spłonęło, „do przyciesi” (podstawy belek). Podczas kolejnych wielkich pożarów w latach 1688, 1717 i 1774 spłonęło doszczętnie kolejno 28, 10 oraz ponownie 10 domów.

1683 - Nikolaus Ernst von Natzmer ówczesny kolator kościoła w Łebie sprowadził budowniczego z Gdańska

i już wkrótce powstał nowy kościół, nieco szerszy i wyższy od poprzedniego z uratowanym z pożogi ołtarzem ze starego kościoła.

1684 - Natzmer, podjął starania o obwałowanie brzegów jeziora i rzeki Łeby, ale mieszczenie łebscy założyli sprzeciw. Orientowali się dobrze, że wylewy jeziora i rzeki były dla miasta znacznie mniej niebezpieczne niż fale sztormowe Bałtyku po przerwaniu ochronnego pasa wydmy. Wały obrzeżające jezioro i rzekę byłyby tamą, utrudniającą odpływ wód morskich.

- Georg Buncke od 1684 do 1688 Burmistrz Łeby zleca budowę kanału wodnego pierwszego „wodociągu„ dla miasta. Wąski rów przebiegał od Jeziora Sarbsko ,środkiem obecnej ulicy Kościuszki i wpadał do kanału Chełst. Obie strony kanału połączone były kładkami dla pieszych.

1688 Kolejny wielki pożar w Łebie

1742

Łeba i okolice na mapie „Seconde Carte des Courones do Nord qui Comprend le Royaume de Danmark (I.Covens, C. Mortier, Amsterdam 1742)

1753 - powstały plany utworzenia w pobliżu Łeby, nad Jeziorem Sarbsko, żydowskiego miasta. Pomysł ten narodził się w Kamerze Wojny i Domen (niem. Kriegs- und Domänenkammer), której od roku 1730 podlegali wszyscy zamieszkali na Pomorzu Żydzi. Założenie takiego miasta miało zapewnić schronienie tym Żydom, którzy nie uzyskali pozwolenia na zamieszkanie w innych miastach. Procesy cywilne w mieście miały podlegać rabinom oraz przewodniczącym gminy, natomiast za procesy karne miały być odpowiedzialne lokalne sądy. Propozycję zmniejszenia liczby ludności żydowskiej, przede wszystkim w mniejszych miasteczkach, szczególnie popierał urzędnik ds. finansowych (niem. Kammerrat), Bühring, jak również urzędnik ds. wojennych (niem. Kriegsrat), Uhl. Również starszyzna żydowska, zgromadzona na posiedzeniu z okazji odbywających się we Frankfurcie nad Odrą targów, odniosła się do tych planów pozytywnie. Przeciwny był natomiast urzędnik wojskowy, Culemann. Uważał on, że Żydzi nie będą w stanie zatroszczyć się o porządek i dyscyplinę w takiej autonomicznej gminie. Miał on również obiekcyjne co do lokalizacji miasta, która jego zdaniem nie przyniosłaby korzyści dla wzmożonego handlu z Polską i Gdańskiem. W kwestii budowy miasta zasięgnięto też rady rzeczoznawcy. Był nim właściciel terenu na którym miało powstać miasto, pułkownik von Weiher, z

którym kontaktował się urzędnik ds. administracyjnych (niem. Amtsrat), Hackebeck. Wg opinii von Weihera, na obszarze tym występowała wyłącznie woda oraz piasek, konieczne byłoby zatem sprowadzanie materiałów budowlanych z daleka. Rząd Berliński popierał plan budowy miasta, dopóki na drodze nie stanęły kwestie finansowe, cała inwestycja bowiem, będąca rodzajem wewnętrznej kolonizacji, miała być przeprowadzona bez naruszania budżetu rządu. Wprawdzie istniały już wówczas podobne kolonie, których mieszkańców w początkowej fazie osiedlania się i urbanizacji Fryderyk II okazjnie wspierał finansowo, w tym przypadku jednak mieszkańcami miasta mieli być Żydzi, którzy nie posiadali przywilejów, a więc również wystarczających źródeł dochodów, w żaden więc sposób nie zdołaliby oni zebrać całej potrzebnej sumy. Urzędnicy z Izby Pomorskiej (niem. Pommersche Kammer) liczyli co prawda na to, że do miasta przeniosą się także zamożni Żydzi, ale nie ma żadnych dowodów na to, że udało się pozyskać jakichś chętnych. Pomijając jednak wszystkie te utrudnienia, tym co przesądziło o porzuceniu planów budowy miasta było w rzeczywistości antyżydowskie nastawienie Fryderyka II. Doszedł on bowiem do wniosku, że powiększanie się liczby ludności żydowskiej przynosi wyznawcom chrześcijaństwa same szkody. Ponieważ wielu Żydów utrzymywało się z lichwy, a stwierdzono również w tej społeczności występowanie największej liczby oszustów i złodziei, założenie miasta wyłącznie żydowskiego naraziłoby na szwank wymianę handlową z Gdańskiem, jaką prowadzili chrześcijańscy kupcy oraz fabrykanci, co całkowicie pozbawiłoby ich środków do życia. Mimo podejmowanych przez Izbę Pomorską prób przekonania króla do zmiany zdania, dnia 14 lipca 1754 roku ostatecznie odrzucił on plan budowy żydowskiego miasta /wg www.sztetl.org.pl/,

1761 W 1761 po raz trzeci w czasie wojny siedmioletniej Rosja podjęła próbę zdobycia twierdzy Colberg (Kołobrzeg) (poprzednie były w latach 1758 i 1760).

Na Pomorze skierowano korpus generała-feldmarszałka Piotra Aleksandrowicza Rumiancewa. Na początku kampanii korpus liczył około 18.000 żołnierzy.

W blokadzie twierdzy miała wspomagać eskadra Floty Bałtyckiej wiceadmirała Andrieja Iwanowicza Polańskiego w składzie: 19 okrętów liniowych, 2 fregaty i 3 okręty artyleryjskie z oddziałem transportowym dla przewozu 7000 żołnierzy.

Co prawda Łebę ominęły bezpośrednie działania wojenne ale jej znaczenie dla korpusu gen. Rumiancewa było istotne.

Wiadomo, że z głodnego żołnierza pożytek na polu walki jest niewielki a właśnie główne magazyny zaopatrujące korpus ulokowano w Łebie i Rügenwalde (Darłowo).

Do nich dostarczono zaopatrzenie z magazynu w Piławie skąd drogą morską dostarczano je do Bodenhausen (Bagicz) i transportem lądowym do Zanow (Sianów).

W źródłach rosyjskich zachowały się dane dotyczące przychodów i rozchodów magazynu w Łebie i innych zarządzanych z Łeby w trakcie kampanii 1761 r.

Ilości produktów określano w ówczesnych jednostkach objętości – czetwertiach (w Rosji 1 czetwiert = 209,9 l).

początek sierpnia 1761

stan magazynu : 10.140 czetw. mąki i kaszy oraz 7.248 czetw. owsa

sierpień -wrzesień 1761

dostarczono do magazynu:

a) z Piławy: 12.517 czetw. mąki i kaszy oraz 10.702 czetw. owsa

b) z Rosji bezpośrednio do Bodenhausen: 3.030 czetw. mąki i kaszy

c) drogą lądową z magazynów w Neustettin (Szczecinek), Konitz (Chojnice) i Schlochau (Człuchów) bezpośrednio do Zanow i Köslin (Koszalin): 5.354 czetw. mąki i kaszy

d) kontrybucja: 957 czetw. mąki i kaszy

z tego przekazano korpusowi: 13.638 czetw. mąki i 1.854 kaszy

skierowano z powodu sztormu do Gdańska: 512 czetw. mąki i 40 czetw. kaszy

do 28 września 1761 r.

pozostawało w magazynach:

w Łebie - 8.567 czetw. mąki, 883 czetw. kaszy, 17.986 czetw. owsa

w Zanow - 4.795 czetw. mąki, 245 czetw. kaszy,

k/Bodenhagen (na galiotach) - 4.487 czetw. mąki, 504 czetw. kaszy,

Pod koniec października transport drogą morską był już niemożliwy a transport drogą lądową – bardzo utrudniony. Korpus gen.Rumiancewa liczył już ok. 40.000 żołnierzy.

W związku z tym gen.Rumiancew postanowił na ile się da spożytkować zapasy zgromadzone w Łebie i Rügenwalde po czym zaopatrzyć wojsko drogą zakupu żywności na zapleczu frontu - w Polsce.

Mapa kampanii 1759-1760-1761

1762 - Fryderyk Wielki jeszcze podczas trwania wojny siedmioletniej , w roku 1762, powziął zamiar powołania komisji specjalnej, której zadaniem miała być powojenna odbudowa kraju. Program nosił francuską nazwę „Retablissement”. Przewidywał doraźną pomoc ludności w postaci żywności, zboża siewnego, bydła i drewna na odbudowę zniszczonych zagrod. Podjęto przerwy wybuchem wojny program pozyskiwania użytków rolnych na terenach podmokłych i regulacji rzek w celu uczynienia ich spławnymi oraz budowy kanałów.

Na realizatora tego programu w Nowej Marchii i na Pomorza w randze generalnego dyrektora król powołał swego zdolnego oficera służby zaopatrzenia, zajmującego się w latach wojny siedmioletniej zakupem koni i paszy, Franza Balthasara Schönberga von Brenckenhoffa, mianując go 15 grudnia 1762 szefem komisji specjalnej do spraw odbudowy Nowej Marchii i Pomorza podległej centrum

rządowemu w Berlinie – Generalnemu Dyrektorium.

1769 W ramach zarządzanego przez Fryderyka Wielkiego przeprowadzenia na wielką skalę prac nad regulacją stosunków wodnych na Pomorzu uregulowano koryto rzeki Łeby. Wykonano również sieć kanałów melioracyjnych, które odwodziły bagna, sąsiadujące z jeziorami.

From:

<http://wiki.leba.eu/> - **Wiki Łeba**

Permanent link:

http://wiki.leba.eu/historia/od_1657_do_1772_pod_wladaniem_branderburgii_lenno_polski

Last update: **2019/03/06 20:39**

